

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyvnyomdája,
főter, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — **Dij:** 50 szög egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szög 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% engeded. — Nagyobb hirdetéseknek méltányos ár- engeded. — **Nyiltér** Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra 2 ft
Kilenc óra 3 ft

Előfizetési felhívás

„BÉKÉS“

1872-ik évi utolsó negyedére.

Előfizetési ár: október—decemberre
1 frt o. é.

Midőn a „Békés“ új folyamát a f. é. ápril elején megindítottam, nem saját akaratomnak, de más számosak óhajátának, biztatás, ígérő szavának tettem eleget. — Nem számítottam anyagi haszonra, de jogosan és méltán számíthattam arra, hogy legalább nyomdai költségeim fedezve lesznek és állandó munkatársaimnak némi — ha még oly csekély — tiszteletdíjat ajánlhatok.

Számítottam és méltán is számíthattam arra, hogy megyénk értelmisége át fogja látni azt, hogy egy megyei közlönyre, — mely mindenkitől független — szükségünk van, és ezt látva igyekezni fog, szellemi tekintetben is pártolni. — A megindításnál igyekeztem is magamat ez oldalról biz-

tosítani, hogy mily sikerrel: olvasóim ítéletére bízom.

Felkértem többeket, különösen megyénk nagyobb községekben, hogy községi életük mozzanatairól értesítsenek, igyekeztem meggyőzni oda hatni, hogy a közönséget érdeklő ügyekről biztos tudomást nyerjek; — és mi volt eredménye eme lépéseimnek: nagy adag ígért, és midőn megakartam fogni: semmi.

Voltak, — igaz hogy kevesen, — kik nem egyedül ígértek, de mint a tettek emberei, sokszorozott munkássággal igyekeztek megyei közművelődésünkhöz, halmozott teendőik mellett is járulni és éppen ezek példája buzdít arra, hogy a vállalatot, melyhez a legszebb reményeket kötöttem, tovább folytassam; bár elkedvetlenedve a közönség, azt megakartam szüntetni.

Igyekezni fogok az elem tűzött irányban tovább haladni azon reményben, hogy a kitartás meg fogja törni többeknél a közönyt és méltányolni fogják haszonleséstől ment legjobb igyekezetemet.

Felkérem tehát lapom eddigi t. előfizetőit, kiknek előfizetése e hó végén lejár azt mielőbb megújítani és az előfizetési ívet ismerőseik körében terjeszteni.

Kérem egyuttal szives gyűjtőimmet az előfizetéseket csak **ez utolsó évnegyedre** — 1 frtjával — felvenni.

Dobay János

a „Békés“ kiadó-szerkesztője.

Hazai ügyek.

— **Országgyűlés** sept. 14. Elnök jelenti, miszerint a vasuti bizottság megalakult, elnöke lett Korizmicz László, jegyzője gr. Szapáry Gyula. — Kérvényeket jelentenek be: Pisuth István (Farkas Ferencz néh. székesfehérvári kanonok 33,620 frtnyi alapítványának illetékmentessége tárgyában), és Érkövy Adolf (telepítvényi ügyben). — Pallavicini Ede ögr. mint a főrendiház kiküldött jegyzője átvijja a főrendiház üléseiből ama jegyzőkönyvi kivonatokat, melyekben a delegációba és a függő államadósságokat ellenőrző bizottságokba megválasztott főrendiházi tagok nevei foglaltak. — A napirend második tárgyát a trónbeszéd tárgyalásának felvétele képezte. A trónbeszéd felolvasatván, Zsedényi Ede indítványozza, miszerint e czéltől hétfőn egy 12 tagu bizottság választassék, melynek feladata legyen a trónbeszédre adandó válasz tervezetét elkészíteni, s erről a névtelen külön beadandó felirati tervezetek beterveztése mellett jelentést tenni. Elfogadtatik.

Sept. 16. Beszedetnek a szavazatok a felirati és a tanügyi bizottságba választandó tagokra.

Sept. 17. Gr. Lónyay miniszterelnök betervezteti a honvédségi Ludovica akadémia megnyitására, e katonai intézet épületének átalakítására és felszerelésére királyi meghagyás folytán igénybe vett póthitelről és határvidék polgárosítása folytán a honvédelmi törvények némely §-ainak módosításáról szóló törvényjavaslatokat. — Trefort vallás- és oktatásügyi miniszter betervezteti a kolozsvári egyetemről, és a felállításra szükséges póthitelről szóló törvényjavaslatokat. — Szlavy keresk. miniszter betervezteti a Portugalliával kötendő kereskedelmi, Montenegróval és Németországgal kötendő posta-szerződésről, a hajóépítésre szükséges anyagok vámmentes behozataláról, az osztrák Lloyd-társulattal tengeri postaszolgálat tárgyában kötendő egyezményről és a bécsi világiállításra küldött tárgyak ideiglenes védelméről szóló tvjavaslatokat. — Tóth Kálmán sürgeti a Baja város szabad kir. várossá emeléséről szóló tvjavaslat beterveztését. — Kerkapoly pénzügyminiszter betervezteti az 1869-ki közös kiadások fedezéséről, az 1871-ki hadügyi póthitel esedékes részéről, a hitelmiveletek költségéről és az udvartartás felmentéséről szóló tvjavaslatokat. — Gr. Lónyay miniszterelnök Nikolicsnak a szerb ügyekre vonatkozólag tett interpellációjára felel. Nikolics Sándor köszöni, hogy a miniszterelnök figyelemmel volt a házbani jelenlétére, de a választ illetőleg nehány megjegyzése van. Kéri interpellációját utolsó pontját tárgyalás alá venni. A válasz nagy többséggel tudomásul vétetik.

TÁRCZA.

Gonda László utolsó műve.

Haladó István és Maradó János beszélgetése a községrendezési törvénynek végrehajtásáról.

(Folytatás.)

Ujabbán arról is értesültünk, hogy a legelő-kiosztási örök egyességnek egyik pontja szerint egy „példánygazdasági intézet” létrehozása rendeltetett el oly módon, hogy a község ez alkalommal kimutatandó új birtokrészből 300 holdnyi terület azon feltét alatt adassék haszonbérbe, hogy a vállalkozó azon, a helybeli szükségnek megfelelő, tehát ehhez képest a fejlettebb földmívelésen kívül az állattartási rendszer miképeni legcélszerűsabb alkalmazása iránt kívánt útmutatásul szolgáló példánygazdaságot legyen köteles felállítani. Nem tagadja senki, hogy ez a jámbor óhajátunk maig nem teljesült. Ha tudnám, hogy ezt megvalósítja, akár ma beállítanám a rendezett tanácsot. Azonban szó a mi szó, én most csak annyit kívánok mondani, hogy lehet igen jó hely a marhatartásra városunk határa; de azt már én sem hiszem, hogy emberi lakóhelynek is ép oly alkalmas volna. Emlékezzünk vissza a legközelebbi aszályos évekre 1861-től 1869-ig. Az 1863-ik év csapását, de tán a 67-ikét sem birtuk még elfeledni. A ki vetése után aratni kívánt, megszökött a pusztai földektől, az alantas fekvésű, egykori árviaterületre húzódtok, egyes vízállások és erek kiszáradt medrébe, azok fenekére vetett, ültetett és plántált. Mi lett belőle? ... 1870. évi decemberben kitért, vagy inkább az ármentesítettnek vélt Kánaánföldre kibocsátott a vizár. Majdnem fél-évig ült nyakunkon. A városnak szintén fenekére hágtok. Egymásra következő többnapon s éjén át a rémület uralkodott nálunk. Foga-

tok álltak készen az udvarokon, hogy a minden perczben kitérhető vizár hullámainak hiedeg sirjából kiragadják a család tagjait, — s a mindennapi kenyer gondját olykor feledteté a mentő-ladikra gondolás. 1870. évi karácson és ujév közt csak a még nem születettnek, vagy a már megholtak volt nyugalma városunkban. Még az 1871-iki július hóban 5—6 utcza állott 2—3 lábnyi magas víz alatt. Amint futtából megejtetett a felszámítás, az árviz által lerombolt házak és gazdasági épületek becslésére közel 52,000 frtra tétetett; a várost környező 1170 holdnyi szőlő- és gyümölcsös-kertnek legalább is egy harmadrésze hosszú időre víz alá jutott s ennek folytán kipusztult; a városon kívül 1717 tagból álló 412 család sorsa lebegett az élet-halálnak kockázatán, a kik majdnem ki-vételesen, mint mondanák: csoda után, az által menekülhettek, hogy harmadnapra szá-lárd jégborítékot nyert az áradat, s ekkor a szegény nép, s vele éhezett, fázott háziállatai lejövén a szalmakazlak s egyéb menhelyek magaslatairól, mint vásárra menő sűrű néptömeg, vonultak a városba, hogy akár meg-élni könnyebb, akár meghalni kevésbé kínos legyen a társadalomban. A határból több mint 20 ezer holdnyi tért foglalt vissza az árviz, buzával és mezei terményekkel bevetett, jól művelt gazdag telkeket. A város pénztára, beszámítva a közmunkát is, 42,000 frtot költött az önvédelemre, védgátak építésére, kijavítására. Behordtuk a vásártéri nagy dombot a város közepére — utczának, s a 70—80 év előtt felhagyott temetkezési helyről 15 szekrényben szedtük össze és temettük eljára őseink porladni kezdő tetemeit. Azt is föl-említendőnek tartom, hogy az 1870-ik évi mezei termények nagy része a sok esőzés miatt be nem takaríthatván, szalmájában rothadt mint csomó és asztag szerteszét a há-tárban. Jegyezzük fel emlékezetnek okáért, hogy Wenckheim Krisztina, a nemes lelkű grófhölgy a városunk határában levő haszon-

bérbe kiadott földjeinek 1871. évi haszonbéréből 80,000 frtra menő összeget engedett le, a mely összeg lehető arányosítás szerint osztott fel a károsult felek között. A ki tudja, hogy a Körös-csatornában 0-án felül 8—10 lábnyi magas vízálláskor a városban már néhány száz vagy tán ezer lakház tetőjének gerincze esik a viznek színvonalába, az elgondolhatja, mit jelent 13—14 lábnyi magasban felettünk lebegő árviz ellen küzdeni napokon, heteken, sőt némi rövid szünetekkel — hónapokon át. Igazán a lenni, vagy nem lenni feladat áll előttünk. 1869-ben még úgy számítottunk, hogy több mint 40 évi folytonos erőfeszítés mellett 3 millió frtnyi értéket meghaladó munkával távolról sincs elérve a cél, hogy a Körös-völgy népe s gazdagon termő rónái mentesítve legyenek. Azóta egyik legfőbb vágyunk, hogy országos segély karolná fel ügyünket, teljesült. Az 1871. évi államköltségvetésben 200 ezer, az 1872. évben ujjal 375 ezer 930 frt szavaztatott meg a közmunka és közlekedési miniszterium tárczájának rendkívüli kiadási rovatában, azon 30 ezer frton kívül mely 1870. decemberhóban, különösen a városunk alatti nagy csatorna kiépítésére adatott a Gyulán székely kir. mérnök rendelkezése alá. Tehát egészben véve 600,000 frtnál több pénz fordítatik arra, hogy a Körös-Berettyó folyók szabályozása elvalahára megtörténhessék. Ország-világ tudja, miszerint az állami segély a közadópénztárból csak arra való, hogy a szabályozási művellet egyik lényeges alkatrésze, a vízi közlekedés, hajózható csatorna készítése által létrejőjön. A nagy munka főrésze, az ármentesítés, a partvédelem, mint kezdetül fogva mindig, úgy ma is az illető part-vidéki érdekelttség feladata. Könnyítve van ennek is megoldása az 1871. 39. és 40. törvényekkel megalkottatása által, mint a melyek „a vízszabályozási társulatokról” és „a gátrendőrségről” intézkednek. Hire van leg-ujabbán, hogy a Körös-Berettyó szabályozá-

sára még az ötvenes években alakult s a mult évben összpontosított partvidéki társulatok — saját céljaikra — egy millió frnyi kölcsönt keresnek és valószínűleg fognak is találni. Mindezek felsorolása után városunk helyzetére gondolva, s a közelebbi évek szomorú tapasztalását véve kiindulási pontul, félek, igen félek, nehogy az történnék velünk, mi a cigány lovával, mely csak egy félórával előbb mult ki, mintsem tökéletesen kitanulta s megszokta volna a koplalást. Annyi üdvös intézkedés, roppant erőfeszítések s az azokhoz kötött jó remény daczára, e város helyzete s népének vagyoni, sőt személyes biztonsága nem épen jó lábon áll, napról napra, perczről perczre veszélyeztetve van. Megtiszteltem én azon jólelkű embert, ki e részben megnyugtatóni képes volna az én aggodalmaimat, melyek az egész lakosságnak is aggodalmi. Ugyan mit szólna mindezekre István mester.

H. I. Készen vagyok a felelettel. Örvendek, hogy azt megkönnyíté számomra János gazda. Szerencsére most nem különböznek felfogásaink a dolog érdeméről. Ugy tudja, sőt érzi mindeki városunk helyzetének tartatlanságát, amint átértette az országos törvényhozás a Körös-Berettyó-völgy népének szorongatott állapotját s felfogta, mily roppant veszély fenyegeti ez által az ország nemzetgazdasági erejét. Hanem midőn két ember néz egy tárgyat és egyformán látják, figyelmesen megtekinthet s ugyanazon névvel is nevezik; még ebből nem következik a teljes egyetértés. Mindegyik saját felfogása szerint észleli ama bizonyos tárgyat, az egyik annak szépségében gyönyörködik, a másik hasznait számítja; vagy mig az egyik közönyösen fordul el tőle, a másik fél annak reá nézve veszélyes hatásától. T. P. polgártársunk azt szeretné kitanulni a mai beszélgetésből: ugyan mennyire függ össze a rendezett tanácsu belkormányzat ezen vízveszélyes halázzal? János gazda megnyugtatót kíván. Nem bá-

kedélyek, különösen pedig a víz elfogás, vagy tovább eresztés következtében majd nem gyűlölséggé fajult szomszédosági keletlen ségek közepette; mindaddig egység és valamely pozitív célban megnyugvás alig leendő elérhető, míg egy helyes és részletes vízvezető tervezet el nem készítették, főképen pedig még részletes tervezet által láthatólag fel nem derítették, hogy az alantabb fekvő birtokok a csatornázás által nem hogy előtérnek, hanem ellenkezőleg, ők is előnyben fognak részesülni; valamint míg ki nem mutatják, azon tervezet által, mely birtok részek mennyi hoddal és mimódon fognak megmenetlni. Mert lesznek birtok részek, melyekről a vadvizek a Körös vagy Berettyó legmagassabb állásában is levezethetők lesznek; valamint lesznek olyanok, melyek vízmentesekké csak kis víz beáltával tehetők. Ha ezek felderítve lesznek, és ki mutatva lesz az is, hogy t. i. ki, mennyi hoddal és micsoda arányban járuland a költségekhez: ekkor alaposan megzáfolyható levén minden ellenmondás, és biztosan kimutatható a nyeregő haszon, valamint mindenki előre ismerve a költség mennyiségét, melyre magát kötelezendi: azt véljük, ha nem is kivétel nélkül egyetértés, de bizonyosan józan és belátóbb nagy többség csatlakozni fog ezen dusan jövedelmező művelethez, és annak kivételére a törpe kisebbség ellenében, a törvények értelmében társulni fog.

Mindenképen oda törekedett tehát, — a küldöttség, — hogy ez eszmét megismertette, a mielőbbi gyors keresztül vitel utját lehetőleg egyengesse, vagy is, hogy mielőbb megvettessék az alap, melyen a vadvizeket szabályozó társulat megalakulhat.

Eme cél kivételére feltétlenül szükséges a mérnöki előmunkálat, költségvetés és az érdeklött árterek kimutatása; hogy ez mielőbb megtörténhessék a mérnöki munkálat költségei fedezéséről kell először gondoskodni.

E célból mindazon nagybirtokosokat, vagy azok képviselőit, kikkel érintkezésbe jöhetett, felhívta, hogy az érintett tervezet elkészítésének költségeit, vagy is, hogy ez mielőbb megvettessék az alap, melyen a vadvizeket szabályozó társulat megalakulhat. Eme cél kivételére feltétlenül szükséges a mérnöki előmunkálat, költségvetés és az érdeklött árterek kimutatása; hogy ez mielőbb megtörténhessék a mérnöki munkálat költségei fedezéséről kell először gondoskodni.

A többször érintett tervezet, s illetőleg vadvizvezető csatorna által, a megye területének egy nevezetes része van érdekelve, minélfogva eltekintve a két hid kérdéséről, a kezdeményezésre a tek. megye közönségét első sorban hivatottnak véli; czélszerű lenne tehát egy erélyes, tevékeny és a tárggyal is ismerős, de a művelet által nem érdekelt tagját megbízni, kinek hivatása lenne:

1) A fentebb elősorolt és netalán még ki-puhatható érdekelteket minél előbb egybe hívni a végett, hogy a mérnöki munkálatok költségeihez hozzájárulás iránt jogérvényesen nyilatkozzanak, a befizetés végett intézkedjenek, valamint a mérnöki munkálat ki által és mimódoni kivitele felett intézkedjenek.

2) A mérnöki munkálat, s illetőleg a csatorna-tervezet és árterfejlesztés által kitüntetett érdekeltek az 1871. évi XXXIX. t. cz. értelmében leendő megalakulásra ismét egybehívandók lennének, a midőn a további eljárásra nézve az itt érintett t. cz. szolgálja zsinórmértékül.

Jegyzéke a b. gyulai törvényszéknel 1872. év szeptember 23. és közzetköz napjain előadandó bünpereknek.

Előadó: Nogáll bíró.

1026—872. bft. Demkó Györgyné orgazdasági bünügye.

1010—872. bft. Papp Lajos testi bizt. elleni kihágási bünügye.

996—872. bft. Mezei Mátyás tolvajsági bünügye.

1099—872. bft. Cs. Kis Sándorné nyilvános erőszakoskodási bünügye.

1218—872. bft. Drotár Antal és társai tolvajsági bünügye.

1003—872. bft. Botta János életbizt. elleni vétségi bünügye.

1044—872. bft. Plohm Károly és társai tolvajsági bünügye.

1079—872. bft. Rükli Miklósné és társai erőszakoskodási bünügye.

1075—872. bft. Verebélyi János és társai súlyos testi sértési bünügye.

1115—872. bft. Braun D. Ádám és társai testi sértési bünügye.

1103—872. bft. Csizmadia Mihály és társai súlyos testi sértési bünügye.

177—872. bft. Varga Erzsébet és társai tolvajsági bünügye.

107—872. bft. Subkégel Jakab és társai tolvajsági bünügye.

1217—872. bft. Gyarmati Mihály veszélyes fenyegetési bünügye.

Ujdonságok.

A rendezett tanács ügyében tett — s a megyétől némi pótlások végett visszaküldött — folyamodvány, körünkben már elintéztetett, és a megyei hatóságához áttétetett, hol az hihetőleg a holnap kezdődő évnegyedes gyűlés folyamán tárgyalatni és a ministeriumhoz felterjesztetni fog. — A küldöttség által javaslatba hozott fizetés nem egész 4000 frttal fogja meghaladni a nagyközönségi szervezetben megállapított fizetést, mi — tekintve a városnak egészen önálló és független állását — egyáltalában soknak nem mondható.

△ Egy nagy-váradai vigjáték. A szarvasi dalárda éneket egy vendéglőben a dalár-ünnepély után. Midőn az ének hangjai kihaltak, élénk, heves kutyaugatás tört ki a teremben, a mi általános mozgalmat okozott: a vendégek kapkodták fel lábait, a vendéglős bottal kereste a zavart okozó ebet, míg az újjilág ganymedjei asztalkendőkkel csapkodva lebegtek köröskörül... A kutya nincs sehol! Később tünt ki, hogy a szarvasi dalárdának egy köz-vitéze utánozta művészi tökélyel az ugatást, mely érdemet a „Nagy-Várad“ tévesen a karvezetőnek tulajdonította.

△ Uj kávéház. Ma vasárnap nyílik meg Szikes urnak „Petőfihez“ címzett jó berendezésű kávéháza.

△ A pesti népszínház ügye iránt; érdekltség feltüntetése közöljük a megyei alispánhoz küldött gyűjtő iv 181 frtot képviselő aláírásait: Endrefi K. 5 frt, Eördögh Lajos 10, Dermár Pál 30, Szulimán István 10, Dobay János 10, Ladics György 10, Dr. Kovács István 10, Dr. Dubány János 10, Oláh Sándor 10, Keller Imre 10, Mojsisovics Lajos 10, Kövér László 10, Kirileszku Gyula 5, Szulimán Ödön 5, Nagy Ferencz 5, Schmidt József 4 frt, Jancsovics Emil 4, Oláh György 4, Terényi L. 4, Kratochvill Gyula, 2 frt, Lehoczki Andor 2, id. Jancsovics Pál (gyűjtő) 10 frt. Csabáról Baranyai Sándor 1 frt. A többi gyűjtő iv nem kering. *Hát a vidék alszik?*

△ L'homme propose... A fenti cél javára *mikedvelő-előadások* rendezése hozatott indítványba. Bizunk benne, hogy az eszme nem szenved hajótörést a közöny zátonyán. Különben — Dieu dispose.

A „Kis Ujság“ a közlő iskolai évvel, új folyamába lép s e negyedik évi új folyam első száma, október 1-én jelenik meg. A „Kis Ujság“ harmad éves fentállása alatt, a szülők, tanítók és a gyermekvilág előtt közkevdességben részesült a fejlettebb kora 10—14 éves gyermekek komoly és jóirányú olvasmánnyal látván el. A folyóirat 32 oldalon 10—12 gyönyörű képpel s 15—20 önálló cik-

kel jelenik meg, (tehát egy egész könyvet ad ki minden füzet.) Előfizetési ár: Egy egész iskolai évre 3 frt negyedévre. három óra 1 frt. — Szülők! kik gyermekeitek sorsát szivetekben viselitek, ne csak játékkal, de jó, nekik való olvasmánnyal is lástok el azokat. A játék szétromlik, de a könyv megmarad! Tanítók! igyekezzetek iskoláitokban egy kis könyvtárt állítani, melyből a növendékek szellemit táplálékot merithessenek s a kis könyvtárból kivett olvasmánnyal szüleikkel is megkedveltessek az olvasást. A „Kis Ujság“ tartalmas, könyv. alaku füzetivel, már magában képes a könyvtárt megalapítani — s tehát mint ilyen, különösen méltó a pártolásra, mert módot nyújt a könyvtár alapjának, pár forinttal megvételére.

— Bíró ijesztés. A napokban a gyulai járási szolgabíró ur hazulról távoznán a hivatalában ideiglenesen működő városi irnok Uzon Ferencz urat megbízta, hogy egy rendelettel a város bírójára ijesszen. — Ferencz bátyánk vett utasításához képpent bíró urra rá is ijesztett, annak következménye az lett, hogy Ferencz bátyánk hivatalától felfüggesztetett; — nem hisszük azonban, hogy e felfüggesztés után sokáig hivatal nélkül maradjon, de méltán kérdehetjük azt bíró urtól a város halmozott irási munkálatai mellett: hogy bocsáthatta őt szolgabíró ur rendelkezésére annyi városi teendő mellett? — Különben mint újabban értesültünk az egész dolog ismét a régi kerékvágásban van.

A „Békes“ 24-ik számának ujdonságok rovatában Dobozról oly nemű közlés hozatott nyilvánosságra, mintha Kalina Ferencz erdész udvarán létezett, és elkorhadt kutágas kidőlése miatt előfordult szerencsétlenség által azon okból idéztetett volna elő, mert a kérdéses kutágas megújítását akadályoztam: az állítólag megtartott vizsgálatból e körülmény ki nem derülhetett; a mennyiben, ha a vizsgálat megejtetett, annak az én meghallgatásom nélkül nem lett volna szabad megtörténnie. Egyébiránt az érintett közlésnek reám vonatkozó részét ezenel rágalmasnak nyilvánítván kijelentem, miként ha hanyagságról vagy mulasztásról lehet szó, az közvetlen és egyedül Kalina Ferencz erdészt sujthatja, miután saját lakóudvarán a veszélyes kutágas belátása szerint szabadságában sőt kötelességében állott helyéből — minden előleges bejelentés nélkül — kilöketni. **Szlávik Ferdinánd** uradalmi főerdész.

— Egy ember baráti nemes tettét jegyezzük fel újra annak, kiről tudjuk, hogy csak jót és nemeset képes tenni. — Ugyanis a múlt héten egy félegyházi munkás ember neje s négy gyermekével Ó-Kigyóóra ért betegesen, ott menhelyet nyerve másnap meghalt; a nő helyzete pénz és gyámol nélkül kétségbeesítő volt. — A mint azonban főt. Göndöcs Benedek apát ur híret vevé, azonnal az ott működő ácsok által koporsót készíttetett és maga eltemeté. — Az eszközölt gyűjtés eredménye az lett, hogy némi apróbb temetési kiadások után a nő másnap még 24 frtot kapott kezeibe. — Az özvegy és árvák hála-könyve a ft. apát urnak legszebb jutalma.

— Molnár György mult csütörtökön fejez be Csabán vendégzereplését a közönség folytonos nagymérvű pártolása között. — Molnár György ur maga a szerkesztőhöz intézett levelében Csabát Békésmegye lüktető szívének nevezi; — Csabáról Szentestre ment vendégzerepleni Várad társulatához.

— Megjelent és szerkesztőségünkhez be-küldetett az „Apolló“ zenefolyóirat 18-ik száma szokott változatos tartalmával. Ajánljuk zenekedvelő közönségünk becses pártoló figyelmébe. — Ára egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. Ezzel együtt figyelméztetjük olvasó közönségünket a Budán, *Krellwitz Otto* czég alatt nyitott új könyv-, mű-, hangjegy- és papirkereskedésre.

— Regale bérlők különben pedig sert már hozatott, de a 24 krajczáros azért ezetes — valószínűleg egészésségi szempontból.

— Becsületes megtaláló. A napokban Weil Sándor helybeli óras tanonczát a várba küldvén, az ott az udvaron egy karperczet talált. — Visszatérve átadá gazdájának a talált jószágot, ki azt tüstént a város-házán feljelenté. — Az előjáróság dobszó által meghirdetettvén, ily módon a tulajdonosnő gr. Wenckheim Mathild k. a birtokába visszaadott. — A grófhölgy a megtalálónak házmestere által 10 frtot küldött, mi-ből a dobolási költség 1 frt lefizettetvén, a becsületes fiúnak 9 frt átadott.

— Az aradi löverseny e hó 15-én tartatott meg csekély részvét mellett. Az idő sem kedvezett a futtatásnak, a megelőzőt egész éjjel esett eső a gyeget igen sikamlóssá tette, mi a lovaknak igen megnehezítette a futást. Összesen 7 futam volt, melyeknek eredménye a következő: Az aradmegyei díjat (1500 frtot) gr. Sztáray János „Lenké“-je nyerte. Másodiknak érkezett be gr. Festetich Pál „Csatár“-ja, nyervén a tételek és bánatok felét. Az egyleti díjat, 300 frt, is gr. Sztáray János nyerte „Rubikon“-jával, mely elsőnek érkezett be három ló közül. Második lett Vese-lényi Béla „Freudenau“-ja A másodosztályu államdíj, 100 arany, nyertese az 5 indult ló közül Kászonyi Imre „Esoine“-ja volt, gróf Eszterházy Miklós „Mademoiselle Giraud“-ja másodiknak érkezett be. A mezei gazdák versenyére 10 ló indult. Első lett Iszaj Jovanov, második Putaryi Giga, harm. Turtsin Tódor lova. Az asszonyiságok díját gr. Festetich Pál vitte el, más pályázó nem jelentkezvén. Az első oszt. államdíjat, 200 db arany, melyre 4 ló futott, gr. Sztáray János „Olgá“-ja nyerte. Másodiknak érkezett be „Lanschütz“, kapván a tét és a bánatok felét. A vigasz-verseny győztese is gr. Sztáray lett „Corvett“-jével. Másodiknak érkezett be Captaine Blue „Herczog“-ja.

— A gyulai nyilvános főiskolai muzeum következő tárgyakkal gyarapodott: A volt ács- és kőmives czéh — Nuszbeke József ur indítványára — 1819-ik évben kelt szabadalmi levelét, (privilegium cheale*) miután az ipartörvények által megszünt, a helybeli gyulai nyilvános muzeumnak megörzés végett ajándékol megküldte, gyarapítva a fentiszelt ur maga részéről két darab 1848-iki 15 és 30 kros magyar bankjeggyel. Szlávik Nándor dobozi főerdész ur az árvizgató munkálatok alkalmával Dobozon „Vásárhely“ nevezetű helyen a földben talált füles bögrét és egy végein fogó-gömbös szájjal ellátott tojásdad alaku világos hamuszínű, valószínűleg Celta korbeli ép cserép edényeket. Schneider Ferencz gyulai takarékpénztári könyvvezető ur pedig egy az 1815. évi közbéke emléké-re készült fedelén allegorai czimképpel, alapján pedig amannak magyarázatával jelelt bur-nót szelenczét következő pénzemekkel: Hadrián r. cs. ezüst SHC és ugyanannak SIS jelző betűs réz, ismét Licinius r. cs. ezüst; — Imre magyar k. slavonai ezüst; — Zsigmond osztrák főherczeg XIV. századbeli tó-rioli ezüst; Albert-Károly 1756. és Max-József 1770. választó fejedelmek ezüst. — M. Theresia 1763. egész és fél, s 1767. egyne-gyedes magyar réz pulturait; — egy 1851-ki porosz hármás, egy 1865. szász királysági egy pfennig; egy lombard-velencei 1862-ki egyes réz; — Victor Emanuel olasz király 1867-ki egy centesimes, továbbá III. Obrenovics szerb fejedelem 1868-ki egy 10, és egy 1 — réz — számszerint 16 db. pénzt, végre a berlini német ipar és szorgalom em-lékére veretett 1844-ki fejer bronz, és az 1865-ki Magyar országyűlés megnyitására készült — ezüsttel futtatott réz emlék érmeit — sziveskedtek adományozni.

— A békési realgymnasiumban a be-írások f. év október 1-én és 2-án történnék, a tanítás pedig okt. 3-án fog megkezdetni. — A realgymnasiumhoz csatolt tápintézetben néhány szorgalmas és szegény növendék in-gyen láttatik el reggeli, ebéd és vacsorával. Ugyanez ellátásban részesül bármely tanuló 7 frt havi díj mellett. A tápintézet élvezheté-se vallás és nemzetiség külbönség nélkül ki van terjesztve minden növendékre. A szülők tájékozhatása végett jónak látom közzétenni, hogy a békési realgymnasium 4 alsó osztá-lyában a gymnasiumi tantárgyak mellé ugy vannak beosztva a realtantárgyak, miszerint a növendék az algymnasiummal együtt a realiskolákat is teljesen bevégzi.

Elek Lajos
igazg.-tanár.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

— A földmivelés-, ipar-, és kereske-delmi m. k. ministerium gazdasági egyletünk-

*) Ohajtandó volna, ha a helybeli czéhek összesen e szép példát követnék és elavult leveleiket a muzeumba emlékül tétetnék, a hol jelenleg már legjobb helyen is lennének.

kel közli a szepesmegyei gazd. egyletnek a kenyérsütő kemencéjével tett kísérletéről szóló jelentésének kivonatát:

A kőszénnel fűthető kenyérsütő kályha egy konyhában lett felállítva, miután a felvidéken alig fog eset beállni, hogy a kenyérsütés szabadban történne. A kályhából bádogosó egyenesen a kéménybe vezetett, úgy hogy elegendő léghezama volt. A kenyérsütés több ízben legjobb eredménnyel történt főleg, miután az illető személy a kenyérral való bánást az ismételt gyakorlat által némileg megtanulta volt, és mondható, hogy a kályha mind a tüzi anyag megkímélése, mind a kenyérsütés tekintetében tökéletesen megfelelt. — Az ilyen kályhának főhaszna azonban abban fekszik, hogy a kályha, ha a sütés benne egyszer megkezdett, folyton használtassék és egymásután kenyérsütésre betétek: a kőszén lángja nagyon kitartó melegséget adván, a sütésre szükségelt kőszén mennyiség az által egy minimumra leszállítható. És ezen tekintetből az ilyen kőszénnel fűthető sütőkályha leginkább kőszégeknek ajánlható, hol bizonyos meghatározott napokon egy család a másik után a kályhát használhatná, vagy pusztaakra, hol a cselédség szinte egymásután a kenyéret süthetné. — Szepes megyében a kőszén használata nagyon terjedvén, remélhető, hogy a most a közönségnek bemutatott sütő kályha nem sokára elterjedést nyerend.

A minister meghagyásából:

Reitz Frigyes
ministeri tanácsos.

Magyarország összes gazdasági egységeinek és összes lötenyészbiztonyi elnökségeinek.

A hazai állattenyésztés sűrűs követelményének tekintem, hogy az országban minél több oly állatorvos működjék, ki az állatgyógyintézetben szerzett elméleti szakképzettségén kívül az állattenyésztés terén is alapos gyakorlati ismeretekkel bírván, működési körében a józan és okszerű állattenyésztési nevelési — és tartási elveknek hirdetője és terjesztője, s az egyes tenyésztőknek megbízható szakavatott tanácsadója lehessen.

E fontos és nagy horderájú cél elérésére az álladalmi ménesintézeteknél évenként hat ösztöndíj rendszeresített okleveles állatorvosok számára, kik sikeresen végeztek elméleti tanulmányaiknak gyakorlati tökéletesítése végett két évet a nevezett intézetekben kívánunk töltetni.

A gyakorlat-idő két évre terjed, melynek elsőjében az ösztöndíjas állatorvosok a mezőhegyesi, a második évben pedig felváltva a kisbéri és bábolnai álladalmi ménesintézetekben vannak alkalmazva, s ezen idő alatt részint az intézet állatkörodákban főállatorvos vezetéssel mint gyakorlati gyógyászok működnek, részint pedig az intézetekben lévő nagyszámú s különféle fajú ménesek, gulyák, sertvésfalkák és juhnyájak tenyésztésénél követett elveket — s a czélszerű tartási és nevelési eljárást gyakorlatilag tanulmányozzák. Az ily nemű kétévi gyakorlatot végzett állatorvosok a ministerium részéről külön képességi bizonyítványt nyernek, s a jó bizonyítványt nyert egyének alkalmazás végett az illető hatóságok és egyletek figyelmébe ajánlatnak.

Ily módon évenként hat oly állatorvostre-

mények a hatóságoknak, egyleteknek, községeknek s egyes nagyobb tenyésztőknek rendelkezésére bocsájthatni, kik a kezdetben jelzett szükségletnek többé kevésbé teljesen megfelelnek.

A két évvel előtti ízben gyakorlatra felvett 6 ösztöndíjas állatorvos közül az egyik időközben alkalmazást nyervén már az első évben Mezőhegyesről eltávozott, — a többi 5 azonban jelenleg is részint Kisbérien, részint Bábolnán van alkalmazva s f. évi szeptember hó végén kiszabott két évi gyakorlatot szabályszerűen bevégezvén, az álladalmi ménesintézetekből kilépnd.

Ezek közül 2 u. m. Dobrik Lajos és Hammer György megyei állatorvosokká már is megválasztattak, — s így jelenleg még csak a Bábolnán tartozkodó Nyiri Sándor és a Kisbérien lévő Makoldi Sándor és Kohn Illés nevű három állatorvos számára volna megfelelő alkalmazás szerzendő.

Figyelmébe ajánlom a törvényhatóságoknak ezen állatorvosokat mint olyan egyéneket, kik gyakorlati kiképzésükre sok időt és fáradságot szentelvén feladatuknak előre láthatólag szakmájok bármely körében megfelelendek.

Felkérem tehát a törvényhatóságot sziveskedjék oda hatni, hogy a működési területen metalán uredésben lévő tisztai vagy magánállatorvosi állomások betöltésénél a fennevezett állatorvosok figyelembe vétessenek, — s ha erre alkalom nyílnék: sziveskedjék bővebb tájékozás végett bármikor ezen ministeriumhoz fordulni, — miután nevezett állatorvosoknak tartozkodási helye addig mig végleges alkalmazást nem nyertek — itten mindenkor bejelentve leend.

A minister megbízásából:
Reitz Frigyes
ministeri tanácsos.

Hetivásári tudósítás.

Gyula sept. 21. Változatlan árak mellett mai hetivásárunkon élénkebb behozatal volt, úgy hogy az összes székér forgalom 350-re tehető. — Buza 8—12 frtig, árpa 4—5 frt., csöves kukorica 60—70 kr. — Káposzta fejenként 4—5 kr.

Nyiltér.

A biztosító társulatunknál biztosított t. cz. felekkel, tisztelettel tudatjuk, hogy eddigi ügynökünk ifj. Kratochvill József ur barátságos uton az ügynökségtől visszalépvén, mi azt a helybeli piacon jó hírben álló

Silberstein testvérek

czégnék adtuk át, a hol a további befizetések, és kívánt értesítések eszközöltetni fognak, ugyszinté további biztosítási ügyekben felvilágosításokat adnak.

Pest september 20. 1872.

Az „Anker“

élet és járadék biztosítás
vezérügynöksége Magyar-
ország részére.

Boldogult férjem és testvérünk Wieland Gusztáv iránt hosszas betegsége alatt a jóbarátok és ismerősök részéről tanusított szives részvételért, legmélyebb köszönetünket nyilváníttjuk

Wieland Gusztávné született

Szabó Róza

Wieland Lajos

Wieland János

Wieland Károly.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Malom eladás.

Az ezelőtt Orovetz, jelenleg ifju Huszka János-féle ujonnan készült, egészen jó karban levő

száraz malom 2 köre

szabad kézből eladó. — Értekezhetni a tulajdonos ifju HUSZKA JÁNOSNÁL Gyulán a „polgári körnél.“ 1--3

Oláh Mihály

gépész Gerlán,
ajánlja magát alkalmazásul

cséplő-gépekhez.

Levelek Gerlára u. p. B.-Csaba,
intézendők saját neve alatt.

74)

2-3

A „Fekete Sas“ fogadóhoz Gyulán tartozó

csapszék

mely 1 borívó, 1 lakszoba, kamara, konyha és pinczéből áll, minden órán bérbeadó.

Értekezhetni a tulajdonos

78) 1-3 Molnár Jánossal.

Silberstein testvérek

Gyulán, főtéren, a városháza mellett ajánlják jól berendezett raktárunkban a legujabb minőségű dísz-, norinbergi- és játék-szereket,

mindenféle dohányszó- és írószközöket, illatszereket, angol és steyer evőszközöket; réz, pakfong, alpaca és chinaezistneműeket: albumokat, tájképpapákat, szivarszipkákat, gyöngy- és csesebecskéket; a legujabb alaku mellű- és függőket. — Valódi pottendorfi kötő- és szövőpamutot; varroselymet, czérnát; nagy választékban legujabb pamut, selyem és bársony díszeket hozzájuk illő gombokkal; pamut, selyem és bársony szalagokat, him-zéseket, elkezdett kézimunkákat berliner-, selyem- és gyöngyből. — Finom Moll, Tarlatan, Lyon, Mouslin, Organtin és egyéb bélések valokat; fehér és szines Crinolinokat és felsőszoknyákat, — mindenféle csipkéket, Blond-, Tullanglais-, Crepp- és egyéb fehérárúkat.

FÜSZER, ANYAG ÉS FESTÉKÁRÚK,

Mindenkor kaphatók a legujabb virágok, koszorúk, chignonok, hajfonatok, amerikai miederek, hölgy-, férfi- és gyermekcipők az első magyar cipőgyárból.

czérna, selyem és tük varrógépekhez,

nap- és esernyők, nagy rakfár mindenféle szines és fehér férfi- ingek, gallérok, kézelők és nyakkendők, a legujabb divatu és készítményü női fehéreneműk; 3*

minden a legjutányosabb szabott áron.

Zsákok

kölesön adatnak

DRACHSLER J. M.

által. — Lakása Gyulán, vadutsza, 1079-ik szám alatti Reinitzer cipész úr házában.

65)

6-6

Haszonbéri hirdetés.

Méltóságos gróf Wenckheim Frigyesné jószág igazgatósága részéről közhírré tétetik, miszerint a békési határban birtokaiból mintegy 9000 hold 100—200 holdas részletekben folyó évi szeptember 25-én délelőtt 9 órakor Békés városában az urasági laknál tartandó nyilvános árverésen folyó évi október 1-ső napjától részben 3, részben 5 évre haszonbérbe fog adni.

Az árverési és szerződési feltételek az árverési idő előtt is a békési uradalmi tisztartóságnál mindenkor megtekinthetők.

Bauer Lipót háza

főutcán, 46. szám alatt, a városházával szemben, szabad kézből eladó. — Értekezhetni az ott lakó tulajdonossal.

80) 1-3

Haszonbérleti hirdetés.

Gyula város határában a szlányi dűllőben — vízmentes helyen 47 holdnyi szántó és kaszálló föld gazdasági épületekkel; — hasonlól a Csabára vezető lencsés-éri országutban 40 holdnyi szántó, kaszálló föld — (melyből — együttesen 5 hold konyha-, gyümölcsös- és szőlőskert, s 2 holdnyi nádvágó rét — színtegazdasági épületekkel ellátva van) — f. é. Sz. Mihály naptól kezdve haszonbérbe adatik. Vá-lalkozók jelentsek magukat id. Magyoróssy János nyugalmazott számtartó urnál Gyulán.

76)

1-3

Szerkesztőség

Dobay János
nyomdáján
saját házában

Kiadó hiv

Winkle Gábor
árús üzle-
főtér, Prág-

Előfiz

„B É

1872-ik é

Előfizetési ár

Midőn a „B É. april elején járt akaratom óhajtsának, tettem eleget anyagi haszonát számítható nyomdai költő állandó munkámért oly csek hatok.

Számítottam arra, hogy fogja látni közlőnyre, — getlen — szílván látva igyekeztem is partol igyekeztem is totítani, hogy itéletére bizo

Felkértem gyékn nagyob ségi életük m igyekeztem m

T

Gonda L

Haladó Istvá szelgetése a nek

K. M. Megv most is a mon előjáróság tag gáti munkához a néppel együ úgy tartom, h urak nem ten

N. M. Kér tisztaba egyszé kás nálunk ez érteni, a ki gyűlölné a köz löli az ugn. épen itt, a tisz dag földbirtok magyarosan öl kerek kalapot nak, „gazdura do ispánja „te az ilyen kötek tanak; ma egy beli megkülön ést s a vag mig arra érde nálatra méltó. azon fenhéjazá talybelieknek zet alatt kaszi